

Vroegmoderne tijd

---

2 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Uit de gouden/waardevolle voorwerpen in de schatkamer blijkt dat de Europeanen rijkdom willen verkrijgen / dat de vorst zijn aanzien wil verhogen 1
- Dürer/Europa komt erachter dat er andere culturen bestaan die fraaie kunstvoorwerpen maken (wat bijdraagt aan het veranderende mens- en wereldbeeld van de renaissance) 1
- wat blijkt uit de beschrijving van Dürer waarin hij (een van de volgende): 1
  - de wapens wonderbaarlijk noemt.
  - de voorwerpen beter vindt dan wonderen.
  - zich verbaast over de subtiele kunstzin van de mensen in vreemde landen/van de Amerikanen.

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag een juiste uitleg wordt gegeven over het verband tussen de expansie en het veranderende mens- en wereldbeeld, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 4

Kern van een juist antwoord is:

Een politiek-militaire verklaring is dat:

- Willem Lodewijk als generaal van het leger van de Republiek met de voordelen van de contramars het leger wilde verbeteren / de verdediging van de Republiek wilde verbeteren 1
- wat past bij 'het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat' 1

Een culturele verklaring is dat:

- Willem Lodewijk waarde hechtte aan militaire kennis uit juist de Oudheid / Willem Lodewijk de mogelijkheid had een boek uit de Oudheid te raadplegen 1
- wat past bij 'de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid' 1

of

- Willem Lodewijk geïnteresseerd was in het doen van onderzoek naar militaire tactieken 1
- wat past bij '(het veranderende mens- en wereldbeeld van de renaissance en) het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling' 1

Opmerking

Als bij de culturele verklaring alleen 'de renaissance' / 'het veranderende mens- en wereldbeeld' wordt genoemd zonder in te gaan op het begin van de wetenschappelijke belangstelling, wordt geen scorepunt toegekend.

4 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door af te beelden dat hij vooraan staat / meevecht tegen de Haudenosaunee brengt De Champlain over dat hij een actieve rol speelt / een sterke leider is (waarmee hij de benoeming tot vicegouverneur rechtvaardigt) 1
- Door de gevaarlijke omstandigheden af te beelden waarmee kolonisten/handelaren te maken hebben geeft De Champlain de waarschuwing dat Franse belangen gevaar lopen / onvoldoende beschermd zijn 1

Opmerking

Alleen als het antwoord een combinatie bevat van een verwijzing naar de prent en (bij de eerste deelvraag) een juiste rechtvaardiging voor zijn benoeming en (bij de tweede deelvraag) een juiste waarschuwing, wordt telkens 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- (Het bestuderen van inheemse bloemen past bij) 'de wetenschappelijke revolutie' 1
- (De interesse in de bloemstillevens / het verkopen van schilderijen aan Amsterdamse regenten past bij) 'de bijzondere plaats in staatkundig opzicht en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek' 1

Opmerking

Als bij de tweede deelvraag 'Gouden Eeuw' wordt geantwoord, wordt geen scorepunt toegekend (omdat dit de aanduiding is van een periode en geen kenmerkend aspect).

6 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

bij 1:

Tijdens het ancien régime is Frankrijk een standenmaatschappij / wordt je plaats in de samenleving bepaald door geboorte / wordt Frankrijk geregeerd door een absoluut vorst, waardoor Anne Marie Louise niet mag trouwen met een lagere/arme edelman / waardoor Anne Marie Louise moet luisteren naar de koning.

bij 2:

Anne Marie Louise beschrijft dat de koning met haar meeleeft / dat de koning bezorgd is dat het huwelijk onder haar stand is, waarmee Anne Marie Louise wil benadrukken dat zij een hoge status heeft / dat zij behoort tot de intimi van de koning.

per juiste combinatie van uitleg en verwijzing naar de bron 2

7 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- George III wilde bereiken dat hij meer politieke macht had over de kolonie door het geven van grond aan trouwe Britse soldaten / door zelf te bepalen wie er in aanmerking kwam voor grond 1
- George III wilde met de bepaling dat de soldaten de grond in gebruik moesten nemen als landbouwgrond bereiken dat de kolonie meer producten / winst opleverde 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Abigail Adams schrijft dat dames in opstand zullen komen tegen wetten die zonder hun instemming/inspraak tot stand zijn gekomen (net zoals de koloniën in opstand komen omdat zij geen inspraak hebben) 1
- Abigail Adams schrijft dat vrouwen wezens zijn die door God onder bescherming van hun mannen zijn geplaatst, wat niet past bij het uitgangspunt van natuurlijke rechten waarbij gelijkheid / vrijheid / zelfbeschikking ook voor vrouwen gelden 2

Opmerking

Alleen als het antwoord op de tweede deelvraag een combinatie is van een juiste uitleg dat Abigail Adams niet uitgaat van natuurlijke rechten met een daarbij passende verwijzing naar de bron, worden scorepunten toegekend.

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Pennant beschrijft dat door het kanaal goedkoop/meer kolen worden vervoerd / kolen worden gebracht naar een groter gebied, waardoor stoommachines van kolen kunnen worden voorzien (wat verdere industrialisering mogelijk maakt) 1
- Pennant beschrijft dat door het kanaal goedkoop/meer graan kan worden vervoerd / graan kon worden gebracht naar een groter gebied, waardoor meer fabrieksarbeiders kunnen worden gevoed (wat verdere industrialisering mogelijk maakt) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Tipoe wil de boodschap overbrengen dat het Britse imperialisme moet worden gestopt / dat India de Britten zal verslaan, door een kunstwerk tentoon te stellen van een Indiase tijger die (succesvol) een Britse soldaat aanvalt 2

  - De East India Company wil de boodschap overbrengen dat het Britse imperialisme succesvol is in India, door het kunstwerk te tonen dat de Britten hebben weten te bemachtigen tijdens een militaire operatie / door de vorst te verslaan die zich verzet tegen het Britse imperialisme 2
- of
- De East India Company wil de boodschap overbrengen dat het Britse imperialisme in India gerechtvaardigd is omdat de Britten moeten worden beschermd tegen aanvallen / dat de Britten de Indiërs moeten beschaven door een kunstwerk te tonen dat moet laten zien dat Indiërs 'barbaarse' gewoontes hebben (in de ogen van veel Britten op dat moment) 2

Opmerking

Alleen als het antwoord telkens een combinatie bevat van een juiste boodschap en een verwijzing naar het tentoonstellen van het kunstwerk, worden scorepunten toegekend.

Moderne tijd

---

11 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

De bewering dat slaafgemaakten extreem goed worden behandeld / dat de verhalen over de slechte behandeling overdreven zijn, past bij haar positie als vrouw van de gouverneur die slavernij niet mag afwijzen / die profiteert van slavernij.

Opmerking

Alleen als het antwoord een combinatie bevat van het eenzijdige beeld dat Lady Nugent weergeeft met een verklaring hiervoor vanuit haar positie, worden scorepunten toegekend.